

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos XLIII. — Izdan in razposlan dne 21. junija 1899.

Vsebina: (Št. 107—109.) 107. Dopustilnica za lokalno železnico Chlumeč — Městec Králové. — 108. Drugi doda tek k izvršitvenemu predpisu k II. poglavju zakona z dne 25. oktobra 1896. l. o neposrednih osebnih davkih. — 109. Razglas o ustanovitvi glavnega carinskega urada v Moravskem Šumperku.

107.

Dopustilnica z dne 3. junija 1899. l.

za lokalno železnico Chlumeč — Městec Králové.

Na podstavi Najvišega pooblastila dodeljujem v porazumu z udeležnimi ministrstvi Karolu Friču, posestniku tovarne v Chlumcu ob Cidlini po pogojih in načinih, določenih v nastopnem, po zmislu določil zakona o dopuščanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238) in pa zakonov z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2. iz l. 1895.) in z dne 21. decembra 1898. l. (drž. zak. št. 233) zaproseno dopustilo za gradnjo in obrat lokomotivne železnice, katero bo napraviti kot lokalno železnico s pravilnim tirom od postaje Chlumeč na c. kr. priv. avstrijski severnozpadni železnici v Městec Králové v stik s progo Křinec—Městec Králové čeških komercijalnih železnic:

§. 1.

Za železnico, ki je predmet te dopustilnice, uživa koncesijonar v členu V. zakona z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2. iz l. 1895.) omejenе ugodnosti.

§. 2.

Za dopuščeno železnico dodeljuje država za dobo od časa, ko se začne obrat, do preteka 76. leta

dopustilnega trajanja poroštvo letnega čistega donosa v največem znesku 18.100 gl. a. v. za zavarovanje štiri odstotnega obrestovanja in razdolžne kvote prednostnega zajma v nominalnem znesku 425.000 gl. a. v., katerega bo vzprejeti zastran nabave novcev pri deželni banki češkega kraljestva ali pri kakem drugem finančnem zavodu in razdolžiti v zgoranjem času, in to tako, da dopolni primanjkljaj državna uprava, če bi letni čisti donos ne dosegel zneska, za katerega velja poroštvo.

§. 3.

Od letnega, po §. 2. s poroštvom zagotavljenega čistega donosa je v odplačilo prednostnega zajma, ki se vzprejme, porabiti tisti znesek, ki ga določi državna uprava po razdolžnem črtežu, katerega odobri ona in po katerem se mora razdolžiti vsa napravna glavica (§. 11) v času, dokler bo trajalo dopustilo.

§. 4.

Doplačilo prevzetega porošstva mora državna uprava opraviti zadnji čas tri mesece po predložbi dokumentiranega letnega računa potem, ko je bil ta račun pregledan.

Erar bo pak za pogojeno obrestovanje in za počrtežno razdolžbo zajma opravljal ob dogovorjenih rokih dospelosti po meri potrebščine, izpravljene na podstavi proračuna o donosu, toda pridrževaje si

obračun na podstavi letnega računa, delna plačila tudi poprej, ako vloži koncesijonar dotično prošnjo o pravem času, predno izteče rok.

Ako bi se pokazalo po dokončni ustanovitvi letnega računa, katerega bo predložiti zadnji čas tri mesece po preteku obratnega leta, da so bila predplačila odmerjena previsoko, mora koncesijonar precej vrniti dobljeni presežek, doštevši šest odstotkov obresti.

Doplačilo mora zahtevati država zadnji čas v letu dni po preteku dotičnega obratnega leta, ker bi sicer nehala pravica do njega.

§. 5.

Z zneskom, ki ga bo plačevala državna uprava vsled prevzetega poročstva, je ravnati zgolj tako kakor s predplačilom, ki daje obresti po štiri od sto.

Kadar preseže čisti donos železnice zagotovljeno letno vsoto, tedaj se bo moral dotični prebitek precej odpraviti na državno upravo v povračilo danega predplačila z obrestmi vred tako dolgo, dokler se to ne odplača popolnoma.

Pri tem je opravljati dospеле obresti, predno se vrnejo predplačila.

Terjavščine države iz takih predplačil ali obresti, ki še niso bile plačane do časa, ko mine dopustilo ali ko odkupi železnico država, je opraviti iz še ostajajoče imovine podjetja.

§. 6.

Kaki stroški za beležbo efektov na domačih ali unanjih borzah, kake kuponske kolkovnine ali davki, ki jih bo moralo plačevati podjetje po preteku davka prostih let, se smejo postavljati v obratni račun za razhodek.

Isto velja tudi o kakem upravnem prispevku, katerega bo plačevati za prednostni zajem finančnemu zavodu, ki dá posojilo, in pa o kakih povračilih za davke in pristojbine, ki jih bo opravljati finančnemu zavodu, kateri dá posojilo.

Za državna doplačila ne bo plačevalo podjetje nikake dohodnine.

§. 7.

Gradnjo dopuščene železnice je začeti precej po dobljeni dovolitvi za njo in jo dokončati naj-

dalje v enem in pol leta računaje od današnjega dne. Dodelano železnico je takoj izročiti javnemu prometu ter vzdrževati po nji obrat nepretrgoma ves čas, dokler bo trajalo dopustilo.

Da se bo držal gorenjega roka za gradnjo, in pa da izvrši in opremi železnico, kakor zahteva dopustilo, naj da koncesijonar na zahtevo državne uprave zagotovi, položivši 5000 gl. a. v. varščine v vrednostnih papirjih, v katerih se smejo nalagati novci varovancev.

Ako se ne bi izpolnjevale zgoranje dolžnosti po krivdi koncesijonarja, se sme izreči, da je zapala ta varščina.

§. 8.

Da izdela dopuščeno železnico, se dodeljuje koncesijonarju pravica razlastitve po določenih dotičnih zakonitih predpisov.

Ista pravica se dodeljuje koncesijonarju tudi zastran tistih dovlačnic, ki bi se morda naredile in o katerih bi državna uprava spoznala, da je njih narava v javni koristi.

§. 9.

Koncesijonarju se je ob gradnji in obratu dopuščene železnice držati tega, kar ustanavlja ta dopustilnica, potem dopustilnih pogojev, postavljenih po ministrstvu za železnice, in pa ukazil, ki jih dá v tem oziru ministrstvo za železnice, pa tudi tega, kar velevajo semkaj mereči zakoni in ukazi, zlasti zakon o dopuščanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238) in pa obratni red za železnice z dne 16. novembra 1851. l. (drž. zak. št. 1 iz l. 1852.), potem zakoni in ukazi, ki se morda dado v bodoče.

Kar se tiče obrata, se odpuščajo varnostne naredbе in prometni predpisi, obseženi v redu za obrat železnic in v dotičnih dodatnih določenih, v toliko, v kolikor se bo to z ozirom na posebne prometne in obratne razmere dopuščene lokalne železnice, sosebno na njeno zmanjšano vozno brzino zdelo dopustno ministrstvu za železnice, in gledé tega bodo veljali dotični posebni obratni predpisi, ki jih izda ministrstvo za železnice.

§. 10.

Gradnja dopuščene železnice se izvrši po ukazih, ki jih izda ministrstvo za železnice, pod nepo-

srednim vodstvom in nadzorom ministrstva za železnice, oziroma službe, ki jo ono odpošlje v to.

Gradnjo in dostave je po podrobnem projektu in proračunu stroškov, ki se sestavi pod primernim vplivom državnih organov, oddati pod neposredno ingerencijo vlade in kolikor moči po pogojih, navadnih pri gradnji državnih železnic.

Dela za gradnjo je oddati ločeno od nabave novcev.

Vse stavbne zaloge, dalje vozila, šine in druge železniške sestavine in pa vsi predmeti za opremo se morajo nabavljati samo in edino iz domačih tvornic.

Izjemo od tega določila sme ministrstvo za železnice v porazumu s trgovinskim ministrstvom dovoliti tedaj, kadar bi se dokazalo, da domače fabrike ne morejo opraviti dotičnih dostav gledé cene, kakovosti in časa, do katerega jih je izvršiti, po istih pogojih, kakor jih ponujajo unanje fabrike.

§. 11.

Koncesionarju se priznava pravica, da s posebnim dovolilom državne uprave in s pogoji, ki jih ta postavi, prenese v izvršitev dopuščene železniškega podjetja delniški družbi, katera se še le napravi ali že obstoji, vse pravice in zaveznosti, ki izvirajo iz te listine.

Koncesionar ima pravico, po pogojih, ki jih ustanovi državna uprava, vzprejeti eventualno v delne zadolžnice razdeljen prednostni zajem v nominalnem znesku 425.000 gl. a. v., katerega bo obrestovati največ s štirimi odstotki in razdolžiti v 76 letih, računec od dneva podeljenega dopustila.

Ta prednostni zajem je oddati po ukazilih, ki jih ukrene državna uprava.

Znesek resnične in pa nominalne napravne glavnice potrebuje odobrila državne uprave.

Pri tem veljaj to načelo, da se ne smejo v račun postavljati nikakoršni drugi stroški razen stroškov za sestavo projekta, za gradnjo in opravo železnice vštévši nabavo vozil z odobrilom državne uprave res uporabljenih in prav izkazanih, in pa razen zneska za dobavo gradivne zaloge in blagajniške dotacije, katerega ustanovi državna uprava, prištévši interkalarne obresti in razdolžne kvote, ki so bile med grajenjem res izplačane, in kar je res bilo kurzne izgube ob dobavi glavnice.

Ako bi bilo po popolni uporabi prve napravne glavnice treba še drugih novih staveb, ali ako bi bilo treba pomnožiti obratne naprave, se smejo dotični stroški pristeti napravni glavnici, če je državna uprava privolila v namerjane nove stavbe ali v pomnožbo obratnih naprav, in se stroški izkažejo, kakor gré.

Družbena pravila, pogodba o oddaji prednostnega zajma in obrazci prednostnih obligacij in delnic, ki se morda izdadó, in pa razdolžni črtež za prednostni zajem in delnice potrebujejo odobrila državne uprave.

V pravila delniške družbe, ki se napravi, je vzprejeti določilo, da morajo biti vsi udje načelnštva (upravnega svéta, ravnateljstva) avstrijski državljani ter imeti domovališče v ozemlju kraljevin in dežel, zastopanih v državnem zboru.

§. 12.

Vojaščino bo prevažati po znižanih tarifnih cenah. Za uporablanje vojaške tarife ob odpravi oseb in reči se bo v tem oziru in pa gledé polajšil potujočim vojaškim osebam ravnati po določilih, ki bodo veljala vsaki čas pri avstrijskih državnih železnicah.

Ta določila je uporabljati tudi na deželno brambo in pa na črno vojsko obeh državnih polovic, na tirolske deželne strelce in na žandarje, in to ne samo ob potovanju na račun državne blagajnice, ampak tudi, kadar potujejo te osebe službeno na svoj račun na orožne vaje in prigledne zборе.

Koncesionar se zavezuje, da pristopi k dogovoru, sklenjenemu med avstrijskimi železniškimi družbami zastran nabave in imetja opravnih reči za prevažanje vojakov in pa zastran vzajemnega pripomaganja z osebjem in z vozili za večje vojaške prevoze, nadalje da pristopi k vsakokrat veljajočim predpisom o železništvu za čas vojske in pa k dodatnemu dogovoru, ki je obveljal 1. dne junija 1871. l. o prevozu takih bolnikov in ranjencev, katere je na račun vojaške blagajnice prevažati ležeče.

Vsakokrat veljajoči predpis za vojaški prevoz po železnicah, in pa vsakokrat veljajoči predpisi o železništvu za čas vojske zadobé za koncesionarja moč in veljavo z dnem, katerega se prične po dopuščeni železnici obrat. Predpisi enake vrste, ki se izdadó po tem času, pa se ne objavijo v državnem zakoniku, zadobé za koncesionarja veljavnost tedaj, kadar se mu priznajo uradoma.

Koncesijonar je dolžen, oddajaje službe se ozirati po zmislu zakona z dne 19. aprila 1872. l. (drž. zak. št. 60) na doslužene podčastnike iz vojske, vojne marine in deželne brambe.

§. 13.

Za prevažanje civilnih stražnih čet (varnostne straže, finančne straže i. e.) je slično uporabljati znižane tarifne postavke, ki veljajo za prevažanje vojakov.

§. 14.

Obrat železnice, ki je predmet te dopustilnice, bo vodila ves čas, dokler bo trajalo dopustilo, na račun koncesionarja država, in koncesionar bode moral upravi državnih železnic povrniti stroške, ki ji zares nastanejo po tem obratovanju in kateri se ustanové eventuelno poprek. Načini, kako je voditi ta obrat, se uravnajo z obratno pogodbo, ki se sklene med državno upravo in koncesionarjem.

Pri tem se državni upravi pridržuje, po svojem izprevidu urejati obrat, ustanavljati tarife za prevažanje oseb in blaga, kakor tudi razredbo blaga in vsa postranska določila, ki se tikajo prevažanja tovorov, potem ustanavljati vse oprave železniškega podjetja za javne službene stroke, seosebno na korist poštné uprave in državnega telegrafskega zavoda, oziraje se vsaki čas na obstoječe prometne potrebe, in to tako dolgo, dokler se bo res zahtevalo državno poroštvo in se ne vrnejo poroštvena predplačila, ki jih dá država.

Po preteku tega časa se je koncesionarju ravnati po ustanovljenih obratnih pogojih, oziroma po dotičnih v obratni pogodbi ukrenjenih določilih.

Uredba tarif za osebe in blago in pa uredba oprav za javne namene se pridržuje vsakikrat zakonodavstvu, in taki uredbi se mora podvreči koncesionar.

§. 15.

Koncesijonar ima dolžnost, po pogojih in pridržkih, navedenih v členu XII. zakona z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz l. 1895.), vsakikrat dopuščati državni upravi na njeno zahtevenje skupno porabo železnice za promet med že obstoječimi železnicami ali pa takimi, ki se še napravijo in bodo v državnem obratu, in to takó, da bo imela državna uprava pravico, prosto določevaje tarife, za primerno odškodnino odpravljati ali dajati

odpravljati cele vlake ali posamezne vozove po vkupno porabljeni železnici ali posameznih njenih kosih.

§. 16.

Dopustilna doba in ž njo vred v §. 9., lit. b) zakona o dopuščanju železnic izrečena obramba zoper napravo novih železnic se določa na 90 let, računaje od današnjega dne, ter mine po izteku tega roka.

Državna uprava sme izreči, da je izgubilo dopustilo moč tudi pred iztekom zgoranjega roka, ako se ne bi izpolnile dolžnosti, v §. 7. ustanovljene o začetku in dovršitvi gradnje in pa o začetku obrata, po krivdi koncesionarja, v kolikor bi se kak prestop roka ne mogel opravičiti po zmislu §. 11. zakona o dopuščanju železnic.

§. 17.

Državna uprava si pridržuje pravico, da sme dopuščeno železnico, ko bo dodelana in v obrat odana, vsaki čas odkupiti po nastopnih določilih:

1. Odškodnina, ki jo je dati, če se železnica odkupi, bodi v tem, da država namesto koncesionarja prevzame, da sama plača v §. 11. označeni prednostni zajem in pa kake druge po koncesionarju z odobrilo državne uprave v založbo vstevnih napravnih stroškov (§. 11., odstavek 6.) vzprejete dolgove v še ne razdolženih zneskih, in pa da plača vrhu tega znesek v višini delniške glavnice, v kolikor bi ta še ne bila razdolžena v času odkupa, v gotovini ali v državnih zadolžnicah.

Te zadolžnice je računati pri tem po tistem kurzu, ki se pokaže za poprečnega med denarnimi kurzi, kateri so se v ravno preteklem polletju uradno zaznamovali na dunajski borzi o državnih zadolžnicah enake vrste.

2. Plačavši v št. 1 predpisano odškodnino, pride država po odkupu železnice in z dnem tega odkupa brez daljnje odpate v bremen čisto, oziroma samo s še ne poplačanimi ostanki po odobrilo državne uprave vzprejetih zajmov obremenjeno last in v užitek te tukaj dopuščene železnice z vsemi dotičnimi rečmi, naj bodo premične ali nepremične, vstevši tudi vozila, gradivne zaloge in blagajnične zaloge, kake dovlačnice, ki so last koncesionarja, in postranska opravila, in pa iz napravne glavnice narejene obratne in pričuvne zaklade, v kolikor niso le-ti že bili uporabljeni namenu primerno z odobrilo državne uprave.

3. Sklep državne uprave o izvrševanju pravice državnega odkupa, ki se mora zgoditi vselej s pričetkom koledarskega leta, se v obliki vladne izjave priobči železniškemu podjetju najpozneje do 31. dne oktobra neposredno zadnjega leta pred odkupom.

V ti izjavi se določi:

- a) čas, od katerega se opravi odkup;
- b) železniško podjetje, ki je predmet odkupa, in drugi imovinski predmeti, kateri morajo biti si kot pritiklina železniškega podjetja, bodi si v poplačilo državnih terjavščin iz poroštvenega razmerja (§. 5), ali iz drugih pravnih naslovov preiti na državo;
- c) znesek odkupnine, ki jo plača država železniškemu podjetju (št. 1) s povedbo plačilnega roka in plačilnega kraja.

4. Državna uprava si pridržuje pravico, vročivši odkupno izjavo ob enem postaviti posebnega komisarja, ki naj pazi na to, da se stanje imovine od tega časa počenši ne izpremeni na škodo državi.

Vsaka oddaja in obremenba nepremičnih imovinskih predmetov, navedenih v odkupni izjavi, potrebuje od časa odkupne izjave pritrditve posebnega komisarja.

Isto velja o vsakem prevzetju novih dolžnosti, ki segajo čez mejo rednega opravnega obrata ali provzročujejo trajno obremenitev.

5. Koncesijonar je dolžen poskrbeti za to, da bo mogla državna uprava dne, ki je ustanovljen za odkup, prevzeti fizično posest vseh v odkupni izjavi navedenih imovinskih predmetov.

Ako bi koncesijonar ne izpolnil te dolžnosti, ima državna uprava pravico, tudi brez privolitve koncesionarja in brez sodnega posredovanja prevzeti v fizično posest zgoraj oznamene imovinske predmete.

Počenši s časom odkupa se bo odkupljena železnica obratovala za račun države, in potemtakem so od tega časa vsi obratni dohodki na korist, vsi obratni stroški pa na škodo državi.

Čisti donosi, ki se pokažejo po obračunu do časa odkupa, ostanejo železniškemu podjetju, ki pak mora samo poravnati vse iz gradnje in obrata železnice do zgoranjega časa nastale obračunske dolžnosti in drugačne dolgove.

6. Vlada si pridržuje pravico, da na podstavi odkupne izjave (št. 3) vknjiži državno lastninsko

pravico na vseh nepremičnih imovinskih predmetih, ki preidejo vsled odkupa na državo.

Koncesijonar je dolžen, dati na zahtevanje državni upravi na razpolago pravne listine, katere bi bile še morda potrebne ž njegove strani.

§. 18.

Ko mine dopustilo in tistega dne, ko mine, preide brezodplatno na državo neobremenjena lastnina in užitek dopuščene železnice in vse premične in nepremične pritikline, vštrevši tudi vozila, gradivne zaloge in blagajnične zaloge, kake dovlačnice, ki so last koncesionarja, in postranska opravila in pa iz napravne glavnice narejene obratne in pričuvne zaklade, v obsegu, povedanem v §. 17, št. 2.

Ko mine to dopustilo in pa tudi, ko se železnica odkupi (§. 17), obdrži koncesijonar last pričuvnega zaklada, napravljenega iz lastnih donosov podjetja, in pa kar bi imel po obračunih terjati, potem tudi last posebnih naprav in poslopij, narejenih in pridobljenih iz lastne imovine, katere si je koncesijonar zgradil ali pridobil sam po pooblastilu državne uprave z izrečnim pristavkom, da te reči niso pritiklina železnice.

§. 19.

Ko se napravi delniška družba, omenjena v §. 11, ima komisar, ki ga postavi državna uprava, tudi pravico, kolikorkrat se mu zdi primerno, hoditi v seje upravnega sveta ali drugega zastopa, ki bo veljal za predstojništvo družbe, in pa v velike zборе, ter tam ustavljati vse sklepe in odredbe, nasprotne zakonom, dopustilu ali družbenim pravilom, ali pa kvarne javni koristi in finančni koristi poroštvojočega državnega zaklada; toda v takem primeru je komisarjeva dolžnost, si izprosi precej odločilo ministrstva za železnice, katero je dati brez odloga in katero veže družbo.

§. 20.

Državni upravi se pridržuje nadalje pravica, da se smé, ako bi se poleg vsega poprednjega svarila večkrat prelomile ali opustile v dopustilnici ali v zakonih naložene dolžnosti, poprijeti zakonom primernih naredeb ter po okolnostih izreči, da je dopustilo izgubilo moč še pred iztekom dopustilne dobe.

Wittek s. r.

108.**Drugi dodatek**

k izvršitvenemu predpisu k II. poglavju zakona z dne 25. oktobra 1896. l. (drž. zak. št. 220) o neposrednih osebnih davkih.

(Razglašen z razpisom finančnega ministrstva z dne 15. junija 1899. l.)

Ravnanje s pridobitnimi in gospodarskimi zadrugami, ugodnosti uživajočimi v zmislu §. 85, ki se bavijo z zastopanjem avstrijsko-ogrske banke, kakega deželnega kreditnega zavoda i. e.

Stekanje več podjetij, zavezanih različnim davčnim postavkom, pri oni pravni osebi.

K členu 7 naj stopita nastopna odstavka:

Ako pa opravlja pridobitna in gospodarska druga, uživajoča ugodnosti v zmislu §. 85, poleg pravih združnih opravil kakor podrejena postranska opravila, toda kakor samostojno in zase obstoječo opravilno stroko tudi še zastopanje avstrijsko-ogrske banke, kakega deželnega kreditnega zavoda i. e., tedaj se dovoljuje s tako zadrugo samo gledé donosa omenjenega postranskega opravila ravnati po občnih določilih, gledé pravega združnega delovanja, oziroma pri tem doseženega dobička pa kakor s podjetjem, uživajočim ugodnosti v zmislu §. 85. Zadruga, ki zahtevajo to ločitev svojih opravil v davčno-pravnem oziru, so dolžne delati za oba dela pravih obrata posebne zapiske in jih predložiti v izmero davka.

Kake izgube, ki so se imele v omenjenem postranskem opravilu je odbiti od donosa podjetja, uživajočega ugodnosti v zmislu §. 85, predno se preračuni davčna podlaga, ustanovljena v §. 100, odstavku 11 (člen 42).

V členu 34 je za št. 3, katero bo odslej označeno za št. 3 a, vpostaviti:

3 b. Končno se pokaže izjema pravila, postavljenega pod št. 1, tudi za tiste primere, v katerih obratuje pravna oseba, podvržena II. poglavju, več podjetij, kojih čisti donosi so po §. 100 zavezani različnim davčnim odstotkom. V teh primerih čistih donosov ni sešteti v eno vsoto, temveč vsak čisti donos je za se zavezati davčnemu odstotku, ustanovljenemu za dotično vrsto podjetij.

To velja zlasti za primere, omenjene v končnih odstavkih člena 7, in pa za hranilnice, ki obratujejo poleg pravega hranilničnega opravila drugačna opravila (n. pr. oddelke zastavnih pisem, zastavljalnice, kreditne posojilnice i. d. v.).

Izgube, ki so se imele v enem podjetju, pa je tudi v teh primerih odbiti od donosa drugega podjetja, oziroma če je več podjetij z davčnimi odstotki, ki jih je različno odmerjati, razmeroma od donosov drugih podjetij.

Kaizl s. r.

109.

**Razglas finančnega ministrstva
z dne 15. junija 1899. l.**

o ustanovitvi glavnega carinskega urada v Moravskem Šumperku.

Dne 1. julija 1899. l. se ustanovi v Moravskem Šumperku glavni carinski urad I. razreda, ki se pooblašča tudi odpravljati blago v okrajšanem napovednem postopanju.

Kaizl s. r.